

Quincy Aug 14

85

4-33

1908 p.

≡ԿԱՐՄԻՐ

ԾԱՂԻԿՑ

ԱԶԳԵՐՏԱԿԱՆ ՊՈԿՍ

ԵՐԵՎ ՊԱՏԿԵՐՈՎ ԵՒ ՆՈՏԵՐՈՎ

Փոխադրութիւն Ս. Գրիգորեանի

(«Գարուն կանաչ» երգի նոտերով)

ՏՄ.
4-33

ԹԻՖԼԻՑ
Տպ. Մ. Տ. Ռոտինանցի
1908

Е. П. В. на Кавказъ, для представлѣнія на сѣнахъ
края (Отзывъ Канцеляріи за № 2661) 4 февраля
1908 года, гор. Тифлисъ.

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆԷ

ԻՇԽԱՆ
ԿԱՐՄԻՐ ԾԱՂԻԿ—Իշխանի միակ աղջիկը. 13—14 տարեկան.
ՆԱՆԸ—հասակ առած կին, Կարմիր Ծաղկի զայեակը:
ՀԻՆԳ ԻՄԱՍՏՈՒՆՆԵՐ—ծերունիք:
ՍԵՂԱՆԱՊԵՏ
ԵՐԵԲ ՄԵՐ ԱՇՈՒՂՆԵՐ
ԵՐԿՈՒ ԾԱՌԱՅՈՂ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ
ՄԵՐՈՒՆԻ, —սապատառոր:
Երկու սեռի հիւրեր, պարող և երգող օրիորդներ, տղաներ և ալք:

Կարմիր Ծաղիկը հագած է զուտ կարմիր շորեր:
Ա. Խմաստունը հագած է երկար շորեր, սպիտակ երկար վեր-
նազգեստ (плащъ), ձեռքին զրքեր, տետրակներ և փետուրէ զրիչ:
Բ. Խմաստունը հագած է երկար կապոյտ վերնազգեստ,
սատկերով զարդարւած, ձեռքին տետրակ և աշխարհազրահան զա-
ւազան գործիքներ:
Գ. Խմաստունը՝ դեղին հագուստ, կարկին, երկրազունտ, քար-
տէ լներ:
Դ. Խմաստունը՝ կանաչ վերնազգեստ, զարդարւած կենդանիներ-
ով և թռչունների պատկերներով. ձեռքին կենդանաբանական նը-
ղիներ:
Ե. Խմաստունը հագած է կարմիր կալ սպիտակ զգեստ, ձեռքին
նազան արխաններ և գեղարեստական նկարներ. Բոլորն էլ եր-
կար միասնաբերով և սրճայր երկար զվարկներով:
Խմաստունների շարժումները, ձեւերը, խաւաւցումները ծանր
և հանդիսատէր նշանակով է լինում:
Երբն ու պարերը կարելի է փոփոխել և յարմարեցնել ըստ ցան-
կութեան. Եթէ հնարատու չէ անելի ձոխը՝ այն ժամանակ դեկորացի-
աները կարելի է անել պարզ անել:

Ա. ՊԱՏԿԵՐ

Հարուստ սեղանի իշխանի տա-
նը, հիւրերը ուրախ կեր ու խում
են անում: Շքեղ սեղանի ժող նըս-
տած են իշխան: Կարմիր ծաղիկը
և ուրիշ երկսեռ հիւրեր: Հիւրերը
նստած են նրանց աջ ու ձախ կող-
մերը, ծառանները ընդուն են զինի
մեղր և մատուցարաններով զա-
նազան խորտիկներ: Իշխանունու
ետեւ կանգնած են նանը և աղա-
խիմները:

1) ԲԱՅԻ ՀԻՆԳ ԻՄԱՍՏՈՒՆՆԵՐԻՅ,
ՄԱ ԾԵՐՈՒՆՈՒՅ ԵՒ ԱՂՈՒՂՆԵՐԻՅ՝
ԲՈՂՈՐ ԳՈՐԾՈՂՆԵՐԸ ԲԵՄԻ ՎՐԱՅ
ԵՆ:

Ա. ՀԻՐԻ.—Տեղից Բարձրանում է թափել
յէտէն: Իշխան, երկար ու բախտաւոր
օրեր եմ ցանկանում քեզ ու քո զեղեց-
կուհի աղջկալ համար: Ծնորհակալ ենք
քո հիւրասիրութեան և ուրախութեան
համար: Խոնարհում ենք աղջկանդ գե-
ղեցկութեան առաջ: Իշխան, չկալ ան-
նամանիդ հատը ամբողջ աշխարհում...
Ողջուն քեզ, իշխանուհի Կարմիր Ծա-
ղիկ: Հիւրերը Գլուխ են իջնում և խոնարհ
ԻՇԽԱՆ.—Կարմիր Ծաղիկ կեր ծեծալե-

լով Գլուխ են իջնում և խոնարհ
ենք ձեզանից, թանկագին հիւրեր: Հա-
մեցէք, խնդրում ենք անուշ անէք, ու-
րախացէք, Ծառաներ, զինի բերէք.
բերէք էլի գինի, լիքը ցրէք բաժակ-
ները:

ՍԵՂԱՆԱՊԵՏ.—Նշան է անում իմէն:
Զարմացրէք իշխանին և իշխանուհուն
գեղեցիկ երգերով. երգը սիրտ է բաց
անում: Խոնարհ է երգում է:

Գարուն կանաչ և ծաղիկներ,
Բերաւ փռեց մեր լեռներին,
Եւ իշխանի հատու սուսեր՝
Խաղաղութիւն մեր սրտերին:

Բաց երանի անանց լինէր այս գարուն,
Եւ ծաղիկներ միշտ փթթէին անթառամ,
Եւ խաղաղ կեանք մեր ազգակցաց հա-
մարին:

Երկար տափք՝ բաշխէր երկին բարեխը-
նամ:

Բաց վանչ, բնութեան գեղեցկութիւն
Պիտի աւրէ ձերուկ ձմեռ.
Եւ հալ սրտի խաղաղութիւն,
Սուր թշնամոյն աշխարհաւոր:

Օ՛ն աղջիկներ, պատրաստեցէք մեզ պա-
շար՝

Զմրան սաստիկ ուժի դէմը առնելու,
Իսկ դուք աղալք սրեցէք սուր և տա-
պար՝

Բռնաւորաց կառաւիները ջարդելու:

ԻՇԽԱՆ.—Ծնորհակալ ենք ձեզա-
նից, թանկագին հիւրեր, իմ սիրտս
փառաւորում է ձեր երգից:

Բ. ՀԻՐԻ.—Գլուխ իջնում Ողջուն քեզ

իշխան, ողջուն, գեղեցիկ իշխանուհուն: Կանաչ մարդերում չափ կան գեղեցիկ ծաղիկներ, բայց ամենից սիրուն, ամենից նախշունը կանաչներն մէջ՝ բացում է Կարմիր Ծաղիկը: Խոնարհում ենք գեղեցկութեանդ առաջ, Կարմիր Ծաղիկ: Հեւերը գլուխ են հալում:

ԻՇԽԱՆ.—Կարմիր Ծաղիկն է՞ս Գլուխ ուրախացէ՛ք, կերէ՛ք, խմէ՛ք, քէֆ արէ՛ք, թանկագին հիւրեր:

ՍԵՂԱՆԱՊԵՏ.—Թող կտանք, իշխան, աղջիկները կամենում են պարով զարճացնել իշխանուհուն:

ԻՇԽԱՆ.—Թող պարեն: Ի՞նչին է պէտք խնջողը առանց պարերի: Ծիծաղում է: Աշխոյժ պարեցէ՛ք, աչնպէս որ ոտքներդ գետնին չտունի: Աղջիկներն և պարուհիներն զոյգ զոյգ կանգնում են և պարում («Բերդուղի») կամ մի այլ խմբակն ոտք են հանում: Կամ հեւերն ու պարուհիներն կերպեն: Պարե խմբակն հեւերը երգում են, կամ ոտներով պարե շարժումներ անում: Կարող են և մանակներ պարեն:

ԻՇԽԱՆ.—Շնորհակալ եմ, սիրելիք, լաւ պարեցիք. հաղիւ ինքս տեղումս մնացի: Ե՛յ, ծառաներ, քաղցրեղէն մատուցէ՛ք: Մօտ եկէ՛ք գեղեցկուհիներ: Ծառաները բերում են, աղջիկները գլուխ են հալում:

Գ. ՀԻՒՐ.—Գլխին չեւեն: Քո կենացը, իշխան, իշխանուհի Կարմիր Ծաղիկի կենացը: Շնորհակալ ենք հիւրասիրութեանդ համար, շնորհակալութիւն ուրախութեան համար:

ՍԵՂԱՆԱՊԵՏ.—Իշխան, անցորդ աշուղներ են եկել, կհրամայես ընդունել:

ԻՇԽԱՆ.—Բարով են եկել. ով որ կգալ երգով, հանաքով կամ ուրախութիւնով մեզ մօտ մեր ցանկալի հիւրն է:

ԿԱՐՄԻՐ ԾԱՂԻԿ.—Քնջում է հոգով:

Հալորիկ, ես չափ եմ սիրում, երբ աշուղները նազում են երգում են: Մարդ էն երէ՛ս աշուղները:

2) ՆՈՅՆՔ ԵՒ ԱՇՈՒՂՆԵՐ

ԻՇԽԱՆ.—Բարե՛, ծերունիներ: Շնորհակալ եմ, որ մեզ լիչել եկել էք: Իմ աղջիկը շատ է սիրում ձեր երգերը լսել:

ԾԵՐ ԱՇՈՒՂ.—Շնորհակալութիւն քաղցր խօսքերիդ համար: Ողջնք քեզ, իշխանուհի Կարմիր Ծաղիկ: Շատ հեռու է հասնում քո գեղեցկութեան համբաւը: Ի՞նչ դուր կգալ քեզ մեր պարզ երգերը:

ԻՇԽԱՆ.—Պարզը աւելի շուտ է հոգու խորքը հասնում: Երգեցէ՛ք ծերունիներ, ինչ որ կարող էք:

ԵՐԵՎԱՆԱՇՈՒՂՆԵՐ.—Նախքան երգում են: «Մեզինց շատ առաջ կար մի թագաւոր»: Պէտք է երգել աշուղական եղանակով՝ կրճարած:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.—Ի՞նչքան լաւն է, Սիրում եմ աշուղներին՝ երգը:

Գ. ՀԻՒՐ.—Փառքդ շատ լինի, իշխան, խմում եմ քո և քո գեղեցկուհի աղջկա՛յ կենացը. երկար տարիներ ձեզ: Փալուն աստղերով լի է երկինքը, բայց ոչ մէկը աչնպէս չէ պսպղում երկնակամարում, ինչպէս Կարմիր Ծաղիկը: Շատ փալուն զոհարներ կան երկրիս վրայ, բայց բոլորը նսեմանում են քո աղջկա՛յ գեղեցկութեանդ առաջ... Խոնարհում ենք գեղեցկութեան առաջ, իշխանուհի Կարմիր Ծաղիկ: Բոլոր հեւերը գլուխ են հալում:

Ա. ՏԻԿԻՆ.—Իշխանուհին ալժամ հաղարապատիկ չքնաղ է, գեղեցիկ է քան առաջ. նա խակաւն «Կարմիր Ծաղիկ» է:

ՆԱՆԻ.—Աշխարհիս երեսին քեզանից գեղեցիկը չկայ:

ԲՈՂՈՐԸ.—Դու մեր կարմիր արեւն ես, խոնարհում ենք քո առաջ, Կարմիր Ծաղիկ: Խոնարհում ենք քո առաջ:

3) ԾԵՐՈՒՆԻ

Երեսում է դռներն մէջ և մտնում ցոյց հանում Կարմիր Ծաղիկին: Ես չեմ խոնարհի քո առաջ, դու արժանի չես զրան: Անշուք հասնում է: Ընդհանուր շփոթ, չափեր սկսվում են: Բռնեցէ՛ք, Բռնեցէ՛ք: Կարմիր Ծաղիկը լալով ընկնում է Նանի գլխին: Բոլորը չեւեն: Գոյց են հալում դռները:

Վ Ա Ր Ա Գ Ո Յ Ր

Բ. ՊԱՏԿԵՐ

Բեմը՝ ներկայացնում է Կարմիր Ծաղիկ սննեաւոր: Ցածր նըստարանները եւ սնողները ծածկւած են գորգերով: Սեղանների վրայ ասեղնագործած սփողոցներ: Պատերին թանկանգին գործածքներ: Դարաններում ոսկէ եւ արծաթե ամաններ: Բեմի աջ կողմում սեղան՝ որի վրայ թանկագին արկղիկ: Նանը դէս ու դէն է ընկնում եւ յաճախ նայում է պատուհանից դուրս: Երկու աղջիկները մաքրում են սննեաւորը:

1) ՆԱՆԸ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ

ՆԱՆԻ.— Շտապեցէ՛ք աղջկերք:

Հաւաքեցէ՛ք շուտով: Հիմա կվերադառնալ իմ թանկագին երեխաս, իմ անպատմելի գեղեցկուհիս...

Ա. ԱՂՋԻԿ.—Գլուխ հալում է: Բնջ կպատիրէ՛ք, տիրուհի, կարծում ենք, որ ամեն ինչ մաքուր և պատրաստ է, հրամայեցէ՛ք:

ՆԱՆԻ.—Բերէ՛ք սեղանի վրայ արտասանման նւէրները, բերէ՛ք աչնալ չքնաղ խաղալիքներից: Էլ չգիտեմ ինչով ուրախացնեմ իմ անուշ թոշնիկս: Հա՛ ձանձրանում է, լալիս է թէ ինչ է՝ ծերուկը վերաւորել է իրան... Ես քեզ ցոյց կտամ, անպիտան ծերուկ: Քեզ պէտք է՝ ըռնել... որ ձանկս ընկնի, ճամարիս իմ ձեռքով միտուքը կփռէ՛ի: Գնում է:

2) ՄՏՆՈՒՄ ԵՒ ԿԱՐՄԻՐ ԾԱՂԻԿԸ ՄԵՆԱԿ ԵՒ ՏԻՈՒՐ

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.—Ուր է ծերուկը, ինչո՞ւ չի գալիս: Ինչո՞ւ չի ուղում նա էլ ինձ խոնարհել: Լալիս է և ընկնում: Լալիս է:

ԾԵՐՈՒԿ.—Երեսում է դռներն մէջ և կանգնում: Ես գիտեմ, որ դու իմ պատճառով ես լաց լինում: Քո Բնջիկ եմ պէտք:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.—Ի՞նչն վեր լալիս: Դու Տեսնո՞ւմ մարմարը, ոսկին՝ և ծաղիկները մեր դահլիճում... դու տեսնո՞ւմ որքան հիւրեր կալին աչնալ, որքան շքեղութիւն, ուրախութիւն: Լսեցիք վերջապէս թէ ինչ հիանալի երաժշտութիւն կար. ինձ բոլորը երկրպագեցին, դու ինչո՞ւ գլուխ չիջեցիր: Ծերուկը ասում է արհամարհով: Երկար նայում է նրան, շուտ է գալիս և պարտէ հեռանում: Կարմիր Ծաղիկը քաղցած հանում է: Ես ասում եմ դեպի դռներ: Դարձիք, երեւոյրք աչքիս: Ներս է մտնում: Նանը երկու աղջիկների հետ:

3) ՆԱՆԸ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Լաւ լինելով ընկալած է նա 400000 Ա՛խ, Նանի, ախ Նանի:

ՆԱՆԻ.— Վախճան: Ի՞նչ է պատահել քեզ, զաւակս, արդեօք առեղջ ես: Ինչո՞ւ համար ես լալիս:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Տե՛ր, Նանի, չէ որ ես գեղեցկուհի եմ:

ՆԱՆԻ.— Ուրիշ Աշխարհիս առաջին գեղեցկուհին:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Ապա ինչո՞ւ ծերուկը ինձ գլուխ չի տալի:

ՆԱՆԻ.— Տեսնա՞ր ինչ մեծ պատիժ է... Սպասիր դու, ծերուկ անպիտան, ես քեզ կբռնեմ, միտուքդ կփետեմ... մի լար ոսկիս:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Լաւ: Նա ասաց դու անարժան ես...

ՆԱՆԻ.— Գրողը տանի նրան, նա քեզ բարկացնում է, հոգիս, դու արժանի կլինիս. մի լար չար ծերուկի պատճառով:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Նախքան Նանի մօր, որը շատ է նրա գլուխը: Ես իշխանի աղջիկ եմ... ամենքը ինձ սիրում են, մեր քաղաքում ամենքն էլ ինձ գլուխ են իջեցնում... միայն ծերուկը... Լաւ է:

ՆԱՆԻ.— Զաւակս, սիրելիս, կեր ալս խնձորը... անա չաքար է տանձ, դեղձ, ախքան լաւն են, որ մարդու բերանում հալում են...

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Ես չեմ ուզում:
Ա. ԱՂՋԻԿ.— Ծե՛ղ, լինելով իշխանուհի, մի տես, ինչ թռչուններ է, ինքը երգում է և թևերը շարժում. չափում է խաղալիքը:

Բ. ԱՂՋԻԿ.— Ահա լարող ալիկը... Տես, իշխանուհի, ինչպէս գնում է. ինչ պողպատի, միտուք, որ ալիկ է:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Ես չեմ ուզում խաղալ: Գիտես, Նանի, ես ինչ եմ ուզում:

ՆԱՆԻ.— Ի՞նչ, ինչ, հրամայեցիր իմ գեղեցկուհիս, ամեն ինչ կըկատարենք... Խորանշնչալեւածք. Չլինի թէ ուզում ես Նանիդ շորերով զուգիս, ա թէ չարածնին ես... Էէ. ինչ արած... Ուրիշ է գլխի զարդերը հանել:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Ո՛չ, ո՛չ: Կո՞չ ես ուզում եմ, որ ծերուկը ինձ գլուխ իջեցնէ:

ՆԱՆԻ.— Ա՛յ քեզ բան... սպասիր դու ծերուկ... Ուրախացիր, սիրելիս, քո թանկագին արկղովը. այնտեղ թանկագին քարեր կան. նրա մէջն է քո իշխանուհի մայրիկիդ մանեակը: Ա՛խ, ինչպէս նա պսպղում է: Նա իսկի զինչ չունի: Կարճեր Ծաղիկը գլուխը շարժում է դե՛ գեղալեւածք:

Ա. ԱՂՋԻԿ.— Իշխանը բարեհաճում է դալ:

4) ՆՈՅՆՔ ԵՒ ԻՃԽԱՆ

ԻՃԽԱՆ.— Կարճեր Ծաղիկը գնում է ընդառաջ ի՞նչու ալը արցունքներդ, սիրելի աղջիկս:

ՆԱՆԻ.— Օ՛, հայր իշխան, տանջւեցինք մենք նախելով իշխանուհու վերայ:

Ա. ԱՂՋ.— Լալիս է, տանջւում է...

Բ. ԱՂՋ.— Չի ուտում, չի քնում, ամեննին չի զարճանում:

ՆԱՆԻ.— Բոլորը այն չարագործիցն է... այն ծերուկից: Իշխան, հրամայիր որ նրան բռնեն:

Ա. ԱՂՋ.— Ես դեռ ինչ խօսքեր է ասում, բարկացնում է, ջգրացնում:

ՆԱՆԻ.— Դէ, երեսան էլ փոքր է, տհաս է, լալիս է, տխրում, ոչնչով չի լինում միտիթարել: Հրամայիր, իշխան, բռնել, բռնել ծերուկին:

ԻՃԽԱՆ.— Գրե՛լով աղջիկս: Ուրեմն ծերուկը չի ուզում գլուխ տալ քեզ:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Լաւ: Նա ասում է «դու անարժան ես»...

ԻՃԽԱՆ.— Ուրիշ: Մի լար, սիրելիս, դու արժանի կլինես և նա կխոնարհի քո առաջ:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Զարմացած: Կըխոնարհի, երբ կխոնարհի, հայրիկ:

ԻՃԽԱՆ.— Լսիր, սիրելի աղջիկս, մարդիկ զնահատում են ո՛չ միայն գեղեցկութիւնը, այլ նրանք խոնարհում են խելքի առաջ:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Մոռա՛լով: Ես ուզում եմ խելացի լինել, հայրիկ: Ես կսկսեմ շատ սովորել:

ԻՃԽԱՆ.— Ա՛յ ինձ ուրախացնում է, զաւակս: Ես կանչել կտամ բոլոր իմաստուններին և նրանք կսովորեցնեն քեզ:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Ուրիշ: Օ՛, հրամայիր նրանց չուտով կանչել, որքան կարելի է չուտ:

ԻՃԽԱՆ.— Ա. Աղճիկ: Գնա՛, կանչիր իմաստուններին: Եթէ ուզում ես, զաւակս, իմաստունները կսովորեցնեն քեզ բոլոր գիտութիւնները և դու կլինես խելացի, ուսումնական:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Փառա՛ւշով: Այն ժամանակ ծերուկը կխոնարհի իմ առաջ:

ԻՃԽ.— Կխոնարհի:

ԿԱՐ. ԾԱՂ.— Հրամայիր հայրիկ, հրամայիր չուտով կանչել իմաստուններին:

5) ՆՈՅՆՔ ԵՒ ԻՄԱՍՏՈՒՆԵՐ, ՈՐՈՒՔ ԾԱՆՐ ԵՒ ՀՍՆԻԻՍՈՐ ԿԵՐ. ՊՈՎ ՆԵՐՍ ԵՆ ՄՏՆՈՒՄ

Ա. ԻՄԱՍՏՈՒՆ.— Իշխան, դու մեզ

կանչել էիր, ինչ է քո ցանկութիւնը:

ԻՃԽԱՆ.— Ուրիշ խոսքեր: Պարտալք իմաստուններ, ես ձեզ խնդրեցի չնորհ բերել ալստեղ իմ աղջկանս համար. մի, մերժէք սովորեցնել նրան... Շատ երախտապարտ կլինեմ. ձեզ երբէք չեմ մոռանալ...

Բ. ԻՄԱՍՏ.— Հա՛րաւոր: Շատ լաւ, սիրուն աղջիկ... գիտութիւնը բախտաւորութեան ճամբարի ճանապարհն է: Սովորիր, սովորիր, գիտութեան մէջ դու կգտնես հանգիստ և ուրախութիւն. սովորիր:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Փառա՛ւշով: Ես շատ եմ ցանկանում սովորել:

Ա. ԻՄԱՍՏ.— Յո՛ւրախ: Գրե՛լ լաւ: Սա բոլոր իմաստութիւնների մէջ ամենաարժան է: Սրանով կհասկանանք, սիրուն աղջիկ, տիեզերքի գաղտնիքները:

Բ. ԻՄԱՍՏ.— Ի՞նչ կարող է լինել աւելի գեղեցիկ, քան կապուտ երկինքը, ուր ձգւած են միլիոնաւոր աստղեր, ուր լուսաւորում է լուսինը, և հրաշալի, անդուգական լուսատու արեւը: Բայց հարցասէր միտքը չի բաւականանում երկնային լուսատուներով: Հիանալով, ձգտում է ըմբռնել տիեզերքի կազմութիւնը... Նրանի քեզ, որ կամենում ես սովորել:

Գ. ԻՄԱՍՏ.— Իշխանուհի, ինձ հետ դու կըրնաս մտքով ամբողջ աշխարհը... Մենք կճանապարհորդենք ծովերի, ովկիանոսների, դետերի և լճերի վրայ. կը մանենք մացառոտ անապատներ, կը բարձրանանք լեռների գլուխը և կալցելինք զանազան երկիրներ ու քաղաքներ:

Դ. ԻՄԱՍՏ.— Կարմիր Ծաղիկ, դու մարդ ես, դու երկրի, բնութեան ստեղծուածների տէրն ես... Բնութեան ամենաչնչին արարածի մէջ դու կգտնես

չատ իրատական բաներ... Երբ դու կըծանթեանաս բնութեան հետ, քո աչքերը կբացեն, և աչտեղ, ուր շատերը ոչինչ չեն տեսնում, դու կտեսնես հրաշալիքներ:

Ե. ԻՄԱՍՏ. — Ես կառաջնորդեմ քեզ, սիրուն մանուկ դեպի գեղեցիկը: Առանց նրան կեանքը շատ տխուր կը լինէր: Հետեիր ինձ, և դու կգտնես լիակատար երջանկութիւն երկրիս վրայ:

ԲՈՂՈՐ ԻՄԱՍՏՈՒՆՆԵՐԸ. — Սովորիր, սովորիր, սովորիր: Նորո՞ւմ էն: Կարձի՞ր Ծաղիկը նորո՞ւմ է նրանց առաջ:

ՆԱՆԻ. — Այլ ի՞նչ ինչեքի՞նք չենք տեսնում իմաստաներին, Բողոքողները որքո՞ւմ է աչքերը: Օ՛, կզգացնեն իմ գեղեցիկութիւնը: Միթէ՞ դրա համար եմ քեզ մեծացրել, Կարմիր Ծաղիկ: Իմ թանկագին երեխաս ուսում մից բոլորովին կառուցի: Լալիս է: Լաւ... Լինի. միջինական դասարան: Կարմիր Ծաղիկը որովորո՞ւմ է: Իմաստանները առաջարկում են նրան մէկ այս, մէկ այն գիտելիք: Ես մէկ գիտեմ է, անգիր է սովորում: Ելլէ՞նք էլ ինչոր բան մտածում: Վաւրաբայրը ծանր իջնում է:

6) ԻՄԱՍՏՈՒՆՆԵՐ ԵՒ ԻՋԽԱՆ

Ա. ԻՄԱՍՏ. — Հիմա՞ դու շատ բան գիտես, Կարմիր Ծաղիկ. աչքով դու աչքիարհիս ամենաուսումնական աղջիկն ես:

ԻՇԽԱՆ. — Պարոնայք իմաստուններ, շնորհակալ եմ ձեզանից, որ սովորեցրիք իմ աղջկանս, լաւտեսան շնորհակալ եմ:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ. — Նանի, Նանի ես աչքով ամեն ինչ գիտեմ:

ԺՈՂՈՎՈՒՐԻԸ. — Բէ՛մի յետեւից: Կարմիր Ծաղիկն է, որ ամեն բան գիտէ:

Միայն նա է ամեն բանի զաղանիքները իմացել:

Բ. ԻՄԱՍՏ. Նա աշխատասէր, ուշագիր և խելացի աղջիկ է: Փնփռ և պատիւ քեզ, Կարմիր Ծաղիկ:

Ա. ԻՄԱՍՏ. — Կարմիր Ծաղիկը ամենախելացի, ամենաուսումնական աղջիկն է: Գլուխ ենք իջեցնում քո խելքի առաջ, Կարմիր Ծաղիկ: Բոլորը խոնարհւում են: Խոնարհւում ենք գեղեցիկութեանդ առաջ, Կարմիր Ծաղիկ. Կրկին անդամ խոնարհւում ենք խելքիդ առաջ, Կարմիր Ծաղիկ: Բոլորը խոնարհւում են:

7) ՆՈՅՆՔ ԵՒ ԾԵՐՈՒԿ

ԾԵՐՈՒԿ. — Նրեւոյով դռներն մէջ: Ես չեմ խոնարհւի քո առաջ, դու արժանի չես դրան: Անշարժանում է: Ինքնապաշտ:

ՎԱՐԱԳՈՅՐ

Գ. ՊԵՏԿԵՐ

Նոյն տեսարանը

1) ԿԱՐՄԻՐ ԾԱՂԻԿ, ՆԱՆԸ, ԵՐԿՈՒ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ. — Տխուր եմք է մտնում: Նանը սենեակում լաւաւա՞ծ ջուր է սրտնում նրա: Ա՛խ, Նանի, ինձ վախեցրիր: Այդ ինչ ես անում:

ՆԱՆԻ. — Ոչինչ, զաւակս, այդ ես էի քեզ անկիւնից սրսկում, հիմա լաւ կլինես: Աչքով են տեսել քեզ, իմ գեղեցիկութիւն: Փափայում է:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ. — Ինչպէ՞ս ճանաչարալի է, Նանի, ահա ես ինչքան սովորել եմ, ինչքան բան գիտեմ... Բայց և աչնպէս ծերունին չի ուզում ինձ զուլս տալ:

ՆԱՆԻ. — Չէ՛լ: Գնա՛ւ: Մի բան չես ուզում. չաքարով և նշով կարկանդակ:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ. — Տխուր: Ո՛չ, չեմ ուզում ուտել:

Ա. ԱՂՋԻԿ. — Եկէ՛ք, իշխանուհի, խնամի-խամի խաղանք... դու կլինիս տիրուհի, իսկ սրանք քո աղջիկները... Ես կգամ ձեզ մօտ հիւր, լիտոյ դու ինձ մօտ, ես քեզ մօտ դու...

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ. — Բնականաբար ի՞նչ ես ասում, միթէ՞ ես դրա համար եմ ուսում առել, որ խնամի-խնամի խաղամ: Ուսում առած մարդիկ խնամի-խնամի չեն խաղում:

Բ. ԱՂՋԻԿ. — Ա՛խ, իշխանուհի, միթէ՛ քո տարիքը աչնքան մեծ է, հէնց քո տիկինիկ խաղալու ժամանակն է: Ուրիշ օրիորդներ իրանց ամուսնութիւնսից լիտոյ էլ տիկինիկ են խաղում մարդկանցից թաքուն, և իրենց տիկինիկները օթիտի հետ տանում են... Այս պէս... տեսէ՛ք, ինչպիսի չոր եմ կարել Մարթալիս համար: Յայտարարեմ ինչի՞նչ:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ. — Ես չեմ ուզում տիկինիկ խաղալ, ես զեռ էլի ուզում եմ սովորել:

ՆԱՆԻ. — Ախ, իմ աչքի լուս, ինչ կզառնայ դրանով, ջանից դուրս կգաս, զաւակս: Լաւա՞ծ է լացի ձայնը:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ. — Անշարժ դռներ: Նանի, աչն ո՞վ է լալիս պատուհանի տակ: ՆԱՆԻ. — Քամին է փչում, գեղեցիկութիւն, դրսում փոթորիկ է:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ. — Ո՛չ, Նանի, քամին չի կարող աչպէս աղմկել, լսում ես:

Ա. ԱՂՋԻԿ. — Սիրելի իշխանուհի, կարաւանն է գնում և սալերն են ճռնչում ճանապարհին:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ. — Անշարժ դռներ: Ո՛չ, սպասեցէ՛ք, ես լսում եմ, մէկը կանչում է «օգնեցէ՛ք»:

Բ. ԱՂՋԻԿ. — Այդ գիւղացիներն են կուռն, գեղեցիկ իշխանուհի, հեռացիր պատուհանից, անվայել է իշխանուհուն պատուհանից լսելը:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ. — Նայելով պատուհանից: Ոչ ոք ինձ ճիշտը չի ասում: Աչտեղ երեխաներն են լալիս: Ես ուզում եմ ճիշտը իմանալ, ինչ է լինում աչտեղ: Լաւա՞ծ էն, Կարմիր-Ծաղիկը առաջարկեմք նայում է շառաւիղից: Ի՞նչ կալ աչտեղ, ինչո՞ւ են նրանք լալիս, ինչ են ուզում, ասա՛, Նանի:

ՆԱՆԻ. — Նրանք հաց են ուզում, սիրուն իշխանուհի: Նրանց արտերը չեն բուսել, քաղցած երեխաներին աչտեղ են բերել:

Ա. ԱՂՋԻԿ. — Աղքատները ամեն կողմից զալիս են մեր քաղաքը:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ. — Նայելով լաւաւա՞ծ դռներ: Ի՞նչ քան շատ են նրանք, և ինչպէ՞ս ես խղճում եմ նրանց վրայ:

Բ. ԱՂՋԻԿ. — Իշխանը բարեհաճում է՝ զալ:

2) ՆՈՅՆՔ ԵՒ ԻՇԽԱՆԸ:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ. — Լալով փախաւա՞ծ է հար: Հայրիկ, կերակրիր նրանց, ինչպէ՞ս ես խղճում եմ. նրանք քաղցած են:

ԻՇԽԱՆ. Ես անում եմ, ինչ որ կարող եմ, զաւակս, ես օգնում եմ... բայց նրանք աչնքան շատ են, որ չուտով ինձ ոչինչ չի մնալ...

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ. — Վաղու՞մ է շառաւիղից: Ի՞նչպէ՞ս նրանք լալիս են: Հայրիկ,

Թող տուր ծախել իմ խաղալիքներս,
զարդարանքներս, ակնեղէններս... Իշխան
Քլեով է անում: Խղճիկները Բայ էն անում ար-
կիկները և դուրս Բերում իրենց: Նայելով լուսա-
նային: Փոքրիկ երեխաների պէս լալիս
են, ես խղճում եմ նրանց: Մօթեհում է
արկիկն և հանում է մանկան ու հրաշում: Մայ-
րիկիս մանեակն է, շատ թանգ արժէ...
ՆԱՆԻ.— Պահիր, պահիր շուտով,
զաւակս, ինչու հանեցիր ալ թանկազին
զանձը, պահիր, պահիր:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Մարիկը տեսնում
է բոլորը... նա կօրհնի ինձ... Նրա ըն-
ծան ինձ համար սիրելի է և թանգ, բայց
այստեղ նա կազատի մարդկանց կո-
րուստից: Թող տուր ինձ ծախել ալ
մանեակը, հալրիկ:

ԻՇԽԱՆ.— Արա, ինչպէս թեւա-
զրում է քո սիրտը, աղջիկս:

ՆԱՆԻ ԵՒ ԱՂՋԻԿՆԵՐ.— Ա՛խ, ա՛խ,
բնէ ես անում, ի՞նչու համար այդպիսի
զանձ տւիր նրան:

ԿԱՐՄ. ԾԱՂ.— Երբեք չեմ ե դառնում
և մանկան առաջարկում Նանին, ուրիշ: Տար,
Նանի, ծախիր և սրանով հաց գնիր
նրանց համար... շատ յեղ է փնտում: Որ ան-
հապառն էր ինքու ծառի է՝ ծառն է չորում նրա
առաջ:

ԾԵՐՈՒԿ.— Բայց: Խոնհաւում եմ քո
առաջ մինչև գետին, քո բարի սրտի
համար: Պարկէր:

ՎԱՐԱԴՈՅՐ

ԳԱՐՈՒՆ ԿԱՆԱԶ

Moderato

pesante.

Գա թուն կա նաչ և ծաղիկ ներ բե ռա փռ ռեց մեր լեռնե թին և իշ խանի

energico.

Հա տու սուտեր խաղա զու թիւն մեր սըր տե թին ֆայց երա նի ա նանց լի ներ

այս գա թուն և ծա ղիկներ միշտ փըթ թիւն ան թա ռամ և խա ղաղ կեանք մեր ալ գակցաց

Final

Համար ին երկար ամօք ֆաշխեր երկին ֆա ռե խնամ. D.C.

«ՅՈՒՇԱՐԱՐ»-ի Ա տարեշրջանի յաւելածներն են
(Արդէն տպագրւած)

ԱՅԱՄ ՈՒ ԵԻԱ. Կոմիդիա, 2 դործ.

ԵՐԶԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ. դրամ. 3 դործ.

ԺԱՅՈՒ. պիէս 4 դործ.

ԲԱՂՆԸՍԻ ԲՈՂԶԱՅ. Կատակ 2 դործ.

ԳՈՆ ՊԵՆՏՐՈ ԿԱՐՈՒԶՈ. դրամ. 1 դործ.

ԿԱՐՄԻՐ ԾԱՂԻԿ. աշակերտական պիէս 3 դործ. 4 պատկեր.

Ե Ա Յ Է 1908 Թ. Բ Ա Ժ Ա Ն Ո Ր Գ Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ը

„ՅՈՒՇԱՐԱՐ“

Թատերական—գրական—գեղարվեստական

Պատկերազարդ երկչափաթերթի

Եւ տարի տալու է 20 պատկերազարդ համար, 10 պիէս—լաւելած, և իբր
Աղամեանի գիպսի պարիւլէֆը (որը առանալ ցանկացողները պոստի
պէս պէտք է ուղարկեն 50 կ.):

Երբին աշխատակցութեան մեր գրական-գեղարվեստական աշխարհի բո-
լոր անդամները:

Երկրորդական բաժնեկիւնն է 5 ռ. արտասահման 6 ռ.

Եւ տպէն՝ Тифлисъ, Редакция „Ушараръ“. Կամ Redaction „Houcharar“

Երանանակը գտնուում է Պոլսոյի փողոց, տ. Օրբէլի, № 14

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0386178

184